C/2023/1072

15.12.2023

P9_TA(2023)0203

Sotsiaalse Euroopa tegevuskava: kaks aastat pärast Portot

Euroopa Parlamendi 11. mai 2023. aasta resolutsioon sotsiaalse Euroopa tegevuskava kohta – kaks aastat pärast Porto sotsiaaltippkohtumist (2023/2586(RSP))

(C/2023/1072)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse 17. novembril 2017 Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast,

— võttes arvesse komisjoni 4. märtsi 2021. aasta teatist „Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava“ (COM(2021)0102),

— võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 8. mai 2021. aasta Porto deklaratsiooni,

— võttes arvesse komisjoni 7. septembri 2022. aasta teatist Euroopa hooldusstrateegia kohta (COM(2022)0440),

— võttes arvesse nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitust taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu kohta ([1]),

— võttes arvesse nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitust piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise ([2]),

— võttes arvesse oma 15. märtsi 2023. aasta resolutsiooni piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise ([3]),

— võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,

— võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et kestlik areng on ELi üks peamisi eesmärke; arvestades, et kestliku arengu kolm omavahel seotud sammast on majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnaalane sammas; arvestades, et kestlik areng põhineb muu hulgas täielikul tööhõivel, sotsiaalsel progressil ja õiglusel; arvestades, et Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõike 3 kohaselt on ELi põhieesmärk saavutada kõrge konkurentsivõimega sotsiaalne turumajandus, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress; arvestades, et praegu on rõhk majanduslikul ja keskkonnaalasel kestlikkusel;

B. arvestades, et Euroopa sotsiaalõiguste sammas kuulutati välja 2017. aastal Göteborgis ning selles sätestati 20 põhimõtet ja kehtestati sotsiaalsed reeglid tugeva sotsiaalse Euroopa suunas liikumiseks, mis on 21. sajandil õiglane, kaasav ja täis võimalusi; arvestades, et 2021. mais toimunud Porto sotsiaaltippkohtumisel võttis nõukogu endale 2030. aastaks kolm peamist eesmärki, mis puudutavad tööhõivet, koolitust ja vaesust; arvestades, et 2030. aastaks peaks vähemalt 78 % 20–64-aastastest elanikest töötama; arvestades, et töökohtade kvaliteet ja töötingimused jäävad selle eesmärgi ulatusest välja; arvestades, et igal aastal peaks koolitustel osalema vähemalt 60 % kõigist täiskasvanutest; arvestades, et vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu tuleks 2030. aastaks vähendada vähemalt 15 miljoni võrra, kellest 5 miljonit peaksid olema lapsed; arvestades, et Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni andmetel on väiksema keskmise sissetulekuga leibkondade sotsiaalse allaliikuvuse oht viimase kahe aastakümne jooksul suurenenud ja eeldatavasti suureneb see veelgi ([4]); arvestades, et kolm peamist eesmärki ei hõlma Euroopa sotsiaalõiguste samba täielikku rakendamist;

([1]) ELT C 476, 15.12.2022, lk 1.
([2]) ELT C 41, 3.2.2023, lk 1.
([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0076.
([4]) OECD, „A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility“, OECD Publishing, Pariis, 15. juuni 2018.

C. arvestades, et liikmesriigid on komisjoni seatud peamisi eesmärke viimasel aastal rakendanud; arvestades, et täiendavad kriisid pärast eesmärkide seadmist on avaldanud nende eesmärkide saavutamisele lisasurvet; arvestades, et viis liikmesriiki on saavutanud oma riiklikud tööhõivealased eesmärgid ja pooled liikmesriigid on saavutanud tööhõive eesmärgist 78 %; arvestades siiski, et prognoosid näitavad, et mitte kõik liikmesriigid ei saavuta 2030. aastaks tööhõive eesmärki ([5]);

D. arvestades, et sotsiaalmajandus on Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise peamine liikumapanev jõud ja võib aidata aktiivselt kaasa peamiste eesmärkide saavutamisele 2030. aastaks;

E. arvestades, et inflatsioon ELi tasandil on suurendanud mediaanleibkonna elukallidust umbes 10 %, materiaalse ja sotsiaalse puuduse esinemist umbes 2 % ning energiaostuvõimetuse ja täieliku rahalise vaesuse määra umbes 5 %; arvestades, et eeldatakse, et valitud liikmesriikides ja vähekaitstud rühmade hulgas on vastav heaolu mõju mitu korda suurem; arvestades, et see võib suurendada olemasolevaid lünki vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse osas kogu ELis ([6]); arvestades, et Euroopa vajab uut visiooni, et saada 2050. aastaks uuenduslikuks tööstusregiooniks, eriti seoses USA inflatsiooni vähendamise õigusakti ja muude kolmandate riikide sarnaste investeerimiskavadega;

F. arvestades, et Eurofoundi andmetel ei saavutanud ükski liikmesriik 2021. aastal 60 % (tööandja rahastatud) koolituste eesmärki; arvestades, et andmed näitavad ka seda, et kõige vähem said kasu need, kes vajavad koolitust kõige enam (noored ning madalama haridustasemega ja madalat kvalifikatsiooni nõudval ametikohal olevad inimesed);

G. arvestades, et komisjon esitas 2022. aasta septembris Euroopa hooldusstrateegia ja nõukogu võttis 2022. aasta detsembris vastu nõukogu soovituse pikaajalise hoolduse kohta, et rakendada Euroopa sotsiaalõiguste samba 18. põhimõtet; arvestades, et COVID-19 pandeemia on paljastanud ja toonud esile kutseliste hooldajate jätkusuutmatud töötingimused, mitteametlike hooldajate suure koormuse ametlike hooldusteenuste puudumise korral ning hooldust vajavate inimeste suure nakkuste, raskete haiguste ja surmajuhtumite riski; arvestades, et kogukonna- ja koduhooldus on näidanud, et see vähendab hooldust vajavate inimeste kokkupuudet nakkustega; arvestades, et sotsiaalkaitsekomitee märkis oma 2021. aasta aruandes pikaajalise hoolduse kohta, et pikaajalise hoolduse vajadus suurendab vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu; arvestades, et demograafilisi arenguid silmas pidades tuleks pikaajaline hooldus muuta kättesaadavamaks ning tagada hoolduse sõltumatus ja kvaliteet, tagada jätkusuutlikud töötingimused ja toetada mitteametlikke hooldajaid;

1. kordab, kui olulised on 2021. aasta Porto sotsiaaltippkohtumisel vastu võetud järeldused, milles rõhutatakse, et elame endiselt enneolematul ajal; märgib, et COVID-19 ja Venemaa käimasolev agressioonisõda Ukraina vastu meie lävel põhjustasid elukalliduse ja energiakriisi, mis tabavad kõige rängemalt meie ühiskonna vähimkaitstud rühmi ning toovad kaasa suurema ebavõrdsuse; kordab, kui oluline on Euroopa sotsiaalõiguste sammas sotsiaalsema Euroopa suunanäitajana, ning väljendab sellega seoses selle tegevuskava üle heameelt; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama sotsiaalmajanduslike probleemide lahendamise peamise tõukejõuna sotsiaalset innovatsiooni ning nõuab tungivalt, et nad võtaksid arvesse Euroopa Parlamendi soovitust, mille ta esitas oma resolutsioonis ELi sotsiaalmajanduse tegevuskava kohta ([7]); rõhutab siiski, et komisjoni seatud ja nõukogu heaks kiidetud peamised tööhõive, oskuste ja vaesuse eesmärgid 2030. aastaks ei ole piisavad, et tagada selle täielik rakendamine; rõhutab, et Euroopa sotsiaalõiguste sammas on võimas vahend tagamaks, et Euroopa projekt saab toimida võimsa kilbina, mis kaitseb oma inimeste tervist, ohutust ja elamistingimusi; rõhutab, et sotsiaaldialoog, demokraatia tööl ja kollektiivläbirääkimiste õigus on Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning elu- ja töötingimuste ülespoole suunatud lähenemise saavutamisel kogu Euroopas keskse tähtsusega;

2. kutsub komisjoni ja nõukogu üles võtma meetmeid, et leevendada kriiside mõju inimestele ja liikmesriikide tööturgudele, et hoida kvaliteetsete töökohtade loomise kaudu tööhõive määr ja sotsiaalmaksed kõrgel tasemel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama tööturgude toimimist ning edendama naiste, noorte ja vähekaitstud rühmade integreerimist tööturule; kutsub seetõttu komisjoni, liikmesriike ja ELi sotsiaalpartnereid üles tegema tööd selle nimel, et suurendada 2030. aastaks kollektiivläbirääkimiste ulatust (vähemalt 80 %), et parandada ELis elu- ja töötingimusi, mis aitavad kaasa tööheaolule ja ülespoole suunatud sotsiaalsele lähenemisele ning vähendavad palgavaesust, sotsiaalset

([5]) Euroopa Komisjon, „Komisjon väljendab heameelt liikmesriikide eesmärkide üle luua 2030. aastaks sotsiaalsem Euroopa“, 16. juuni 2022.

([6]) Menyhert, B., „The effect of rising energy and consumer prices on household finances, poverty and social exclusion in the EU“ (Tõusvate energia- ja tarbijahindade mõju leibkondade rahaasjadele, vaesusele ja sotsiaalsele tõrjutusele ELis), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2022.

([7]) Euroopa Parlamendi 6. juuli 2022. aasta resolutsioon ELi sotsiaalmajanduse tegevuskava kohta (ELT C 47, 7.2.2023, lk 171).

tõrjutust ja palkade ebavõrdsust; märgib, et palgavaesuse vastu tuleb võidelda inimväärse palga tagamisega; rõhutab vajadust hoogustada oskuste täiendamise ja ümberõppe programmide kasutuselevõttu, et suurendada töötajate mõjuvõimu ja tugevdada konkurentsivõimet;

3. väljendab heameelt piisavat miinimumpalka ELis käsitleva direktiivi ([8]) ja töötasude läbipaistvust käsitleva direktiivi ([9]) vastuvõtmise üle; palub nõukogul leppida kokku üldises lähenemisviisis platvormitöö direktiivile ([10]), et parandada töötajate kaitset ja töötingimusi platvormimajanduses ning luua aus konkurents; väljendab heameelt komisjoni pühendumuse üle töötervishoiule ja tööohutusele; rõhutab vajadust lisameetmete järele, et teha tööd selle nimel, et viia töökohal hukkunute arv nullini; tunneb heameelt komisjoni võetud kohustuse üle esitada pärast parlamendi 2. veebruari 2023. aasta resolutsiooni ([11]) vastuvõtmist seadusandlik ettepanek; väljendab heameelt ELi sotsiaalpartneritega kaheetapilise konsultatsiooni käivitamise üle;

4. märgib, et isegi eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastuga (TERA), mis on osa Euroopa töötusedasikindlustuse skeemist, on COVID-19 kriisi majanduslikud tagajärjed kestnud oodatust kauem; rõhutab siiski, et tuhanded töökohad jäid tänu sellele rahastule alles ja et šokk tööturule oli oodatust väiksem; märgib sellega seoses, et see rahastu peaks jääma kasutusse praeguse erandolukorra ajaks ning põhinema jätkuvalt laenudel ja aktiveeruma kiiresti uute väliste finants- või majandussõkkide korral;

5. on väga mures keskmise sissetulekuga rühmadesse kuuluvate inimeste – kes on meie majanduse selgroog, peamised panustajad meie riiklikesse sotsiaalkaitsesüsteemidesse ja meie demokraatia stabiilsuse jaoks hädavajalikud – arvu üldise vähenemise pärast ELis ja seetõttu majandusliku polariseerumise pärast, eelkõige väiksema sissetulekuga rühmadesse kuuluvate inimeste arvu suurenemise pärast majanduslanguse, tööturu ebasoodsate arengute ja viimastel aastatel vastu võetud maksureformide tõttu; nõuab sellega seoses ELi tegevuskava keskmise sissetulekuga rühmadesse kuuluvate inimeste arvu suurendamiseks ja konsolideerimiseks;

6. väljendab heameelt komisjoni teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“ üle, mille eesmärk on ratsionaliseerida ja lihtsustada aruandlusnõudeid 25 % võrra nii rohelises, digitaalses kui ka majanduse teemavaldkonnas, samuti komisjoni ettepaneku üle selle saavutamiseks 2023. aasta sügiseks; kutsub komisjoni üles selle kohustuse võtmist kiiresti näitama, parandades seeläbi kõigi ELi ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) konkurentsivõimet ning parandades sotsiaalse õigluse ja jõukuse põhitingimusi; tuletab meelde, et VKEd on meie sotsiaalse ühtekuuluvuse alustala;

7. rõhutab, kui oluline on vähendada sissetulekute ebavõrdsust ja võidelda vaesuse vastu, kuna 21,7 % ELi elanikkonnast (95,4 miljonit inimest) oli 2021. aastal vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus, ning nõuab sellega seoses pühendumist ELi vaesuse vähendamise eesmärgi saavutamisele; tuletab meelde Euroopa sotsiaalõiguste samba 14. põhimõtet, mille kohaselt on igaühel, kellel puuduvad piisavad vahendid, õigus piisavale miinimumsissetuleku toetusele, mis tagab inimväärse elu kõigis eluetappides; kordab oma 15. märtsi 2023. aasta resolutsioonis (piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise) esitatud punkte;

8. rõhutab, et kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba 15. põhimõttega on igaühel vanemas eas õigus ressurssidele, mis võimaldavad neil väärikalt elada, ning et pensionil olevatel töötajatel ja iseenda tööandajatel on õigus saada pensioni, mis vastab nende sissemaksetele ja tagab piisava sissetuleku; on ühtlasi veendunud, et liikmesriigid peaksid tagama sissetulekute osas pikaajalise kindluse, et miinimumpensionid on piisavalt kõrged, et vältida vanemas eas vaesust ning et naistel ja meestel on võrdsed võimalused omandada pensioniõigusi ja et kaotada sooline pensionilõhe; kutsub liikmesriike üles edendama sihipäraseid stiimuleid, et hõlbustada järkjärgulist pensionileminekut, toetades muu hulgas paindlikku tööaja korraldust ja tehes töökohtades sobivaid kohandusi; kordab Portos võetud sotsiaalset kohustust, milles kutsutakse komisjoni ja liikmesriike üles võtma meetmeid riiklike sotsiaalkaitsesüsteemide tugevdamiseks, et tagada kõigile inimväärne elu, säilitades samal ajal nende süsteemide jätkusuutlikkuse; rõhutab, et komisjon võiks aidata kaasa eakate õigusi käsitleva ÜRO konventsiooni koostamisele;

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2041, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus (ELT L 275, 25.10.2022, lk 33).

([9]) Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. märtsi 2021. aasta direktiiv, millega tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu (COM(2021)0093).

([10]) Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. detsembri 2021. aasta direktiiv platvormitöö tingimuste parandamise kohta (COM(2021)0762).

([11]) Euroopa Parlamendi 2. veebruari 2023. aasta resolutsioon soovitustega komisjonile Euroopa töönõukogude direktiivi läbivaatamise kohta (P9_TA(2023)0028).

9. kutsub komisjoni üles võtma kiiresti järelmeetmeid seoses Euroopa Parlamendi tulevase seadusandliku algatusraportiga kvaliteetse praktika kohta ELis; väljendab heameelt Euroopa oskusteaasta üle ning rõhutab, kui oluline on töötajate juurdepääs koolitusele ja ümberõppele, eelkõige nendes tööstusharudes ja sektorites, kus rohe- ja digipöörde saavutamiseks on vaja teha põhjalikke muudatusi, tagades, et kedagi ei jäeta kõrvale; rõhutab sotsiaalpartnerite rolli keskkonnahoidliku majanduse jaoks oskuste strateegiate väljatöötamisel kõigil tasanditel, tagamaks, et selline koolitus toimub ilma palgakärbeteta ja et see loetakse tööaja hulka, ning kaksiküleminekuks vajalike oskuste kohta üksikasjaliku teabe andmisel; kutsub komisjoni üles esitama seadusandliku ettepaneku Euroopa sotsiaalkindlustuspassi kohta, et anda riiklikele ametiasutustele, nagu sotsiaalkindlustuse ja tööinspektsioonid, ning sotsiaalkindlustuse ja tööinspektsioonidesse kaasatud sotsiaalpartneritele reaalajas kasutatav vahend siseriikliku ja liidu õiguse täitmise tulemuslikuks tagamiseks;

10. tunneb heameelt komisjoni võetud kohustuse üle esitada 2023. aasta lõpuks ettepanek ELi puudega isiku kaardi loomise kohta, mida tunnustatakse kõigis liikmesriikides; väljendab heameelt sotsiaalpartnerite käimasolevate läbirääkimiste üle kaugtöö ja õiguse üle tööst välja lülituda, eesmärgiga esitada direktiivi kaudu rakendatav õiguslikult siduv kokkulepe; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama hooldajate toetamiseks mõeldud Euroopa hooldusstrateegia kiire rakendamise nimel; kutsub liikmesriike üles rakendama nõukogu soovitust taskukohase ja kvaliteetse pikaajalise hoolduse kohta; väljendab heameelt komisjoni algatuse üle käivitada terviklik lähenemisviis vaimsele tervisele ning kordab oma üleskutset võtta vastu direktiiv psühholoogiliste riskide ja tööheaolu kohta;

11. märgib, et kuigi komisjoni on algatanud mitmeid seadusandlikke ja muid kui seadusandlikke algatusi, ei ole EL siiani suutnud Euroopa sotsiaalõiguste sammast täielikult rakendada; rõhutab vajadust tegevuskava korrapäraselt läbi vaadata; rõhutab, et komisjon ja liikmesriigid peavad võtma täiendavaid seadusandlikke meetmeid, et tagada Euroopa sotsiaalõiguste samba täielik rakendamine, pöörates erilist tähelepanu 11. põhimõtte (lapsehoid), 12. põhimõtte (sotsiaalkaitse), 19. põhimõtte (eluase) ja 20. põhimõtte (esmatähtsad teenused) rakendamisele; rõhutab, et järgmist Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava tuleks toetada ELi integreeritud vaesusevastase strateegiaga, et tegeleda sotsiaalse tõrjutuse mitmemõõtmelise küsimusega;

12. nõuab konkreetsete meetmete võtmist, et tagada kõigile õigus haridusele ja koolitusele, tagades kõigile töötajatele kvaliteetse koolituse ja tasustatud õppepuhkuse;

13. kordab oma üleskutset nõukogule võtta vastu horisontaalne mittediskrimineerimise direktiiv ([12]), mis on olnud menetlemisel alates 2008. aastast, et täielikult rakendada Euroopa sotsiaalõiguste samba 3. põhimõtet (võrdsed võimalused) ja ELi asutamislepingutes sätestatud võrdse kohtlemisega seotud lubadusi;

14. tuletab meelde, et 11. põhimõte lapsehoiu ja laste toetamise kohta nõuab lisameetmeid, et murda välja põlvkondlikust vaesuse tsüklist ja edendada sotsiaalset liikuvust; on veendunud, et kõigil lastel peaks olema juurdepääs taskukohastele ja kvaliteetsetele haridus- ja hooldusteenustele, eelkõige alusharidusele; tuletab komisjonile ja liikmesriikidele meelde parlamendi korduvat üleskutset eraldada rohkem rahalisi vahendeid Euroopa lastegarantiile, mille sihtotstarbeline eelarve on vähemalt 20 miljardit eurot; kutsub liikmesriike üles esitama oma riiklikud tegevuskavad ja tagama nende tulemusliku rakendamise ning vastama nõukogu soovituse (EL) 2021/1004 (millega luuakse Euroopa lastegarantii) ([13]) peamistele põhimõtetele; toonitab, et liikmesriigid peaksid jätkama tugevdatud noortegarantii täielikku kasutuselevõttu;

15. on veendunud, et hooldusperioode, mille puhul hooldaja läheb üle osalise tööajaga töötamisele või loobub palgatööst, tuleks pensionimaksete tegemisel arvesse võtta ([14]);

16. hoiatab, et 12. põhimõtte nõuetekohaseks rakendamiseks tuleb piisava sotsiaalkaitse puhul võtta arvesse käimasolevaid suundumusi, nagu kliimamuutused, majanduse digiteerimine ja rahvastiku vananemine, ning seda tuleb laiendada, et hõlmata riske, mis on seotud kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise ebavõrdse mõjuga erinevatele sissetulekurühmadele ja eri sektorite töötajatele, samuti ühiskonna kliimaneutraalsusele ülemineku sotsiaalseid tagajärgi;

([12]) Euroopa Parlamendi 2. aprilli 2009. aasta seisukoht ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest (ELT C 137 E, 27.5.2010, lk 68).

([13]) Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14).

([14]) Euroopa Komisjon, „Final report of the High-Level Group on the future of social protection and of the welfare state in the EU“ (ELi sotsiaalkaitse ja heaoluriikide tulevikku käsitleva kõrgetasemelise töörühma lõpparuanne), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, jaanuar 2023.

kutsub komisjoni ja liikmesriike üles esitama Euroopa sotsiaalkaitse tegevuskava, milles võetakse arvesse kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest tulenevaid sotsiaalse tõrjutuse riske; kutsub liikmesriike üles tuginema kliimameetmete sotsiaalfondile ja panema ELi toetusel aluse keskkonnahoidlike sotsiaalkaitseskeemide väljatöötamisele riiklikul tasandil;

17. väljendab heameelt kodutuse vastu võitlemise ELi platvormi käivitamise üle ja rõhutab vajadust tagada ELi toetus, et saavutada Lissaboni deklaratsioonis seatud ambitsioonid ja eesmärgid; rõhutab, et 19. põhimõtte kohaselt tuleks tagada abivajajatele juurdepääs kvaliteetsele sotsiaalelamispinnale või eluasemetoetusele; nõuab tungivalt, et komisjon töötaks kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega välja ambitsioonika tegevuskava, et saavutada kättesaadav, keskkonnahoidlik ja taskukohane sotsiaaleluase, et rahuldada kõigi ELi kodanike eluasemevajadusi ning kaotada 2030. aastaks kodutus; rõhutab praeguses olukorras vajadust teha lõpp energiaostuvõimetusele ning seda, kui oluline on keelustada elektrikatkestused vähekaitstud leibkondade ja energiaostuvõimetute tarbijate jaoks kriitilistel aegadel; kordab oma üleskutset võtta vastu põhimõte „esmalt eluase“, et edendada juurdepääsu eluasemele, ning märgib, et kõnealune eluase peaks põhinema universaaldisaini põhimõtetel, et tagada ligipääsetavus;

18. väljendab muret selle pärast, et abivajajatel puudub juurdepääs kvaliteetsetele esmatähtsatele teenustele, sealhulgas vesi, kanalisatsioon, energia, transport, finantsteenused ja digitaalne kommunikatsioon (20. põhimõte), kuna need teenused on sattunud täiendava surve alla; rõhutab, et see on ebaproportsionaalselt mõjutanud vähem arenenud piirkondi ning maa- ja hõredalt asustatud piirkondi, süvendades ELi piirkondade kasvavaid majanduslikke, sotsiaalseid ja territoriaalseid erinevusi; nõuab tungivalt, et komisjon teeks kindlaks, millised määruse (EL) nr 360/2012 ([15]) üldist majandushuvi pakkuvate teenustega seotud tugevamad sotsiaalsätted on vajalikud, ning esitaks sellele hinnangule tuginedes läbivaatamise, et parandada juurdepääsu veele, kanalisatsioonile, energiale, transpordile, finantsteenustele ja digitaalsele kommunikatsioonile ning eluasemele;

19. kordab oma üleskutset, et rohelise kokkuleppe tööstuskava raamistikku silmas pidades peaks ELi rahastamine, sealhulgas riigiabi, sõltuma avaliku poliitika eesmärkidest, eelkõige sotsiaalsetest nõuetest, et pakkuda kvaliteetseid töökohti, edendada kollektiivläbirääkimisi, austada ELi tööõigusi ja -standardeid ning tagada paremad töötingimused; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama kehtivas riigihankeid käsitlevas direktiivis ([16]) sätestatud sotsiaalklausli täitmine ja kaaluma direktiivi läbivaatamist mõjuhinnangu alusel, et veelgi tugevdada riigihankelepingute sotsiaalklausleid, et nõuda ettevõtjatelt ja alltöövõtjatelt töötajate õiguste, sealhulgas kollektiivläbirääkimiste õiguse täielikku austamist, et võtta arvesse hiljuti vastu võetud direktiivi piisava miinimumpalga kohta ELis;

20. rõhutab, et on vaja tugevdada Euroopa poolaasta sotsiaalset mõõdet ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamist, pidades eelkõige silmas majanduse juhtimise paketi hindamist; kutsub komisjoni üles kaaluma sotsiaalse lähenemise raamistiku vahendi esitamist, et ennetada sotsiaalse lähenemise riske, tuvastada võimalikke tagasilööke Euroopa sotsiaalõiguste samba nõuetekohasel rakendamisel ja seada sotsiaalsed eesmärgid; on veendunud, et sotsiaalse lähenemise riskid tuleks lisada riigipõhistesse soovitustesse ja arvesse võtta eelarve kohandamise suuna kindlaks määramisel;

21. usub, et õiglase ja sotsiaalse Euroopa reaalsuseks muutmiseks ning sotsiaalkaitse kõrgeima taseme tagamiseks roheja digiülemineku ajal on vaja tagada kestlik, õiglane ja kaasav Euroopa, kus sotsiaalõigused on täielikult kaitstud ning majandus- ja keskkonnastandarditega vähemalt samal tasemel tagatud; rõhutab vajadust võtta meetmeid Euroopa sotsiaalõiguste samba rolli tugevdamiseks, et sotsiaalsed aspektid oleksid võrdsed majanduslike ja keskkonnaalaste aspektidega, ning tagada, et sotsiaalsed õigused Euroopas oleksid ELi tulevaste poliitikameetmete keskmes ning et sotsiaalne lähenemine oleks üks ELi peamisi poliitilisi prioriteete; märgib, et sellest tulenevalt on vaja sotsiaalseid investeeringuid Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamiseks tulevastes rahastamisalgatustes ja mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamisel;

22. kordab oma üleskutset komisjonile vaadata läbi renditöö direktiiv ([17]), et luua õigusraamistik, millega tagatakse inimväärsed töötingimused ja võrdne kohtlemine ELi-siseste hooajaliste töötajate ja tähtajalise lepinguga mobiilsete töötajate jaoks ajutist tööjõudu vahendavate asutustega või mis tahes muud tüüpi tööturu vahendajatega, sealhulgas värbamisagentuurid, nagu lubas komisjon Porto deklaratsioonis;

([15]) Komisjoni 25. aprilli 2012. aasta määrus (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.4.2012, lk 8).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/104/EÜ renditöö kohta (ELT L 327, 5.12.2008, lk 9).

23. kutsub komisjoni üles esitama õigusraamistiku, et ennetada ja juhtida rohe- ja digipöördega seotud muutusi töömaailmas, keskendudes esiteks kvaliteetse tööhõive tagamise tähtsusele, toetades töötajaid tööturu ümberkujundamise protsessis ja tagades juurdepääsu piisavale koolitusele, ning teiseks sotsiaalpartnerite kaasamisele otsustusprotsessidesse, muu hulgas edendades kollektiivläbirääkimisi muutuste prognoosimise ja juhtimisega seoses;

24. kordab, kui oluline on hästi toimiv ja tõhus Euroopa Tööjõuamet (ELA) ja kutsub komisjoni üles kasutama võimalust, mida pakub 1. augustil 2024 toimuv hindamine, esitada seadusandlik ettepanek ELA asutamismääruse ([18]) kohaldamisala läbivaatamiseks ja selle täieliku potentsiaali realiseerimiseks, eelkõige seoses ELA uurimisvolitustega;

25. kordab õigust inimsekkumisele ja õigust sellele, et isiku suhtes ei tehta otsust, mis põhineb üksnes automatiseeritud töötlemisel, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruses ([19]); rõhutab vajadust ELi meetmete järele, et integreerida inimkontrolli põhimõte töömaailma ja reguleerida algoritmilist juhtimist; kutsub komisjoni üles kaaluma seadusandliku ettepaneku esitamist tehisintellekti kohta töökohal;

26. nõuab Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava tugevamat integreerimist seotud strateegiatega, sealhulgas romasid käsitleva ELi strateegilise raamistiku, soolise võrdõiguslikkuse strateegia, kodutuse vastu võitlemise strateegia ja rassismivastase strateegiaga;

27. nõuab, et aluslepingutesse lisataks kooskõlas Euroopa tuleviku konverentsi järelduste ja parlamendi 9. juuni 2022. aasta resolutsiooniga konvendi kokkukutsumise kohta aluslepingute läbivaatamiseks ([20]) sotsiaalse arengu protokoll, et tagada töötajate õiguste, ametiühingute õiguste ja sotsiaalsete õiguste täielik kaitse ja garanteerimine, kui need on vastuolus majandusvabadustega;

28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1149, millega asutatakse Euroopa Tööjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344 (ELT L 186, 11.7.2019, lk 21).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([20]) ELT C 493, 27.12.2022, lk 130.